

.....

Wil en keur: Chris Reinewald

Met haar onconventionele selectie uit de sieraadcollectie van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch morreit conceptueel kunstenaar Dinie Besems aan verwachtingspatronen die bezoekers van een tentoonstelling hebben en ook aan de autoriteit van de museumconservator.

Vanuit welke context kun je Besems' interventies verklaren?

Toegepaste kunstenaars en knutselende uitvinders lijken in hun schijnbaar irrealistische denk- en werkwijzen op natuurvolkeren. Als de Franse antropoloog/filosoof Claude Lévi-Strauss deze volkeren een "wild denken" toedicht doelt hij op hun associatieve, mythische manier van denken, die wij westerlingen door onze rechtlijnige rationaliteit afeerden.

Natuurvolkeren beschikken over een weliswaar zeer plaatselijk gerichte, maar wel bovengemiddelde kennis van de hen omringende flora en fauna. Uit 25 plantjes onderscheiden zij bijvoorbeeld de giftige of dat ene heilzame exemplaar waarmee je net die ene kwaal geneest. Wie vertrouwt op wild denken weet ook welke voorwerpen je moet maken: een geslepen pijl om juist die smakelijke vogel uit een specifieke boomtop te schieten. De rationalist voelt zich in deze omgeving, een paradijselijke chaos, misschien wel nog hulpelozener verloren als - zeg - een Inuit in een wereldmetropool.

Eén ding is geen ding, twee dingen zijn al iets; vanaf drie dingen begint de verzameling.

Ongehinderd door veel kennis van zaken - natuur- of kunsthistorie - stelden 16e-eeuwse Europese vorsten Wunderkammern samen met daarin een bont allegaartje aan curicettesten. Door meer kennis veranderden deze associatieve privé-wonderkammern twee eeuwen later in ons huidige publiekuseum waar

.....

conservatoren orde op zaken stellen. Uitleggende wandteksten en bordjes bij de kunstwerken mogen nergens twijfel over laten bestaan. Bijgevoeg vertoont de bezoeker een Pavioviaanse reactie en leest eerst de uitleggende tekst alvorens zich uit te leveren aan het ongewisse kunstwerk. Woord domineert beeld. Structuur verdringt associatie.

Wie een kunstenaar uitnodigt een tentoonstelling uit een museumcollectie samen te stellen lijkt daarom naar moeilijkheden te solliciteren. Hoe verdraagt de waaierende geest zich met de museale bokjesgeest?

Na hun wilde denken bijten kunstenaars zich al snel vast in eigen technieken met hoogstpersoonlijke emoties. Dinie Besems mijdt deze echter volledig. Voor zover zij sieraden maakt lijkt dat vanuit de marge van die discipline. Even zo goed verlaat ze die voor enige tijd. Veelzeggend is haar collier van smeltende ijsklontjes, een vroeg werk, dat meteen alle romantische, artistieke, zelfbevestigende stellingnames smooit. Techniek staat in dienst van het concept.

Als parameters dienen schijnbare toevalligheden of feitelijke gegevens: de afmetingen van een doorzonhuiskamer of een slechts één uur durende tentoonstelling in een woonhuismuseum. Besems lijkt een medium dat instructies uit een parallel universum doorkrijgt om die correct uit te voeren. Artistieke interpretatie ongewenst. Automatisch anoniem autonoom. Ontwikkelingen snellen haar vooruit. Telkens weer geeft zij haar oplettende beschouwers het nakijken.

Besems paste haar associatief-rationele (1) werkwijze toe op haar gast-curatorship om uit de sieradencollectie van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch een tentoonstelling samen te stellen. Ze nam een dor getal als uitgangspunt: 25 omdat dit de meest uiteenlopende resultaten gaf in de museumdatabase. Persoonlijke voorkeuren - voor zover aanwezig - negeerde zij. Bij de 25 'willekeurig' gekozen sieraden uit de collectie zocht ze nog eens 25 sier- of gebruiksvoorwerpen uit de etnografische collectie van het Tropenmuseum Amsterdam. Daartij kwamen nog